

ODVAHA, HUMOR I TRADICE. ZÁPADOČESKÁ GALERIE VYSTAVUJE NOVOROČENKY ČESKÝCH UMĚLCŮ OD NORMALIZACE PO SOUČASNOST

Plzeň, 3. 12. 2024 – Na 130 originálních přání do nového roku od široké škály českých umělců a umělek je možné zhlédnout na nové výstavě v Západočeské galerii v Plzni. Novoročenky se obzvláště v době normalizace staly pro řadu autorů prostředkem manifestace jejich nekonformnosti. Výstava představuje novoroční přání nejen z období politického útlaku, ale i z doby po listopadu 1989 a současnosti. Profese vystavených tvůrců sahají od designu a grafiky přes fotografii a malířství až k architektuře. Připomínají se tu jména v kulturní veřejnosti slavná, známá i méně známá, ale v žánru novoročenky neméně zasloužilá. Výstavu **AUTORSKÁ NOVOROČENKA: FENOMÉN VÝTVARNÉ KULTURY** lze navštívit od 4. prosince do 26. ledna 2025 v přednáškovém sále ZČG. Vstup je zdarma.

Návštěvníci se mohou těšit na osobitá přání do nového roku, tak jak je pojali klasici moderní umělecké grafiky a knižní ilustrace i typografie, ale také renomovaní malíři či sochaři. Z předních tvůrců v typografii jsou na výstavě zastoupeni **Josef Hlavsa**, **Jan Solpera** a **Jaroslav Sůra**, ze sochařů, malířů a grafiků nejstarší generace **Olbram Zoubek**, **Jiří Šalamoun**, **Adriena Šimotová** či **Alena Kučerová**, z někdejší střední generace **Kurt Gebauer**, **Michael Rittstein**, **Marie Blabolilová** či **Ivan Kafka**, a z autorů o něco mladších **František Skála**. Ranou koláží světově proslulého **Jiřího Koláře** ze sbírky Západočeské galerie se tu připomíná i tvůrce, který se jinak tvorbě novoročenek soustavně nevěnoval.

„Výstava připomíná značnou rozmanitost autentických novoročenek. Je rozčleněna do částí podle zásad i možností novoročního přání. Jednotlivé části výstavy jsou tedy uspořádány podle různých výtvarných přístupů a motivů, mimo jiné ve vztahu k vánočním svátkům, k prostředí rodiny nebo k přelomovým událostem na domácí scéně. To se týká zvláště událostí let 1968 a 1989 u nás, a ve světovém kalendáři pak změny tisíciletí,“ uvádí autor výstavy **prof. Roman Prah**.

Novoroční přání se vyvíjela již na přelomu 18. a 19. století. Výstava se však věnuje především „zlaté éře“ novoročenek, kterou byla šedesátá léta 20. století; velká část exponátů pochází také ze 70. a 80. let minulého století. *„Autorská novoročenka zároveň umožnila propojení alternativní kultury mezi různými částmi státu, mezi Českem a Slovenskem. Prostřednictvím moravských iniciativ s sebou nesla propojení, které u neoficiálních akcí, například u výstav, nebylo nijak běžné,“* vysvětluje **prof. Prah** a doplňuje: *„Autorské novoročenky kdysi vycházely v nákladu až 200 či 300 výtisků, takže mívaly nemalý dosah. Upevňovaly vědomí profesní i občanské pospolitosti a samozřejmě budovaly osobní identitu: mnohdy ztělesňovaly tvůrčí profil nebo umělecké přesvědčení autorů a autorek. V širší komunitě se tím podněcovala vizuální kultura i důraz na osobní kontakt mezi dárci a adresáty novoročenek.“*

Na výstavě jsou ale také zastoupeny novoročenky vytvořené po listopadu 1989 a současná tvorba. *„Někteří výtvarníci své novoročenky dál vytvářejí a rozesílají klasickou poštou, a to i přes stálý růst poštovních tarifů a přesouvání mezilidské komunikace do nových médií a sítí,“* doplňuje **prof. Prah**.

Vystavené novoročenky pocházejí ze sbírek Archivu výtvarného umění a doplňují je ukázky nových akvizic Archivu. Archiv výtvarného umění, založený v 80. letech minulého století Jiřím a Zdenkem Hůlovými, je mimo jiné i největší studijně přístupnou sbírkou novoročenek u nás.

Téma výstavy rezonuje i v dalších aktivitách: v nakladatelství Arbor vitae vychází obsažná kniha *Novoročenka. Fenomén vizuální kultury* a souběžně se v pražském Uměleckoprůmyslovém museu pořádá i výstava *Ivan Kafka – Novoročenky z let 1968–2024*.

AUTORSKÁ NOVOROČENKA: FENOMÉN VÝTVARNÉ KULTURY

přednáškový sál ZČG, Pražská 13, Plzeň

4. prosince 2024 – 26. ledna 2025

Otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin.

Vstup zdarma

Autor výstavy: Roman Prahel

Asistent výstavy: Petr Jindra

DOPROVODNÝ PROGRAM

Komentovaná prohlídka

- 9. 1. 2025, 17 hodin, výstavou provází autor výstavy Roman Prahel